

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2021/746
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.9.2021/159
Karar Numarası : 2021/240
Başvuran : Y.E.
Başvuran Vekili : --
Adres : ...
Muhatap Kurum/Kişi : ...
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın dava sürecini geciktirdiği iddiasıyla, dava sürecini yürüten Cumhuriyet Savcısı hakkında soruşturma açılması talebine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuru dilekçesi ve eklerinde yer alan bilgi ve belgeler çerçevesinde başvuran, yargılanma süreci hakkında bilgi almak istediğini, fakat ... Cumhuriyet Başsavcılığına yapmış olduğu şikayete karşın kendisine herhangi bir bilgilendirici tebligat yapılmadığını ve davasının görülmediğini iddia etmektedir.

3. Başvuran, bu çerçevede ... Cumhuriyet Savcısı ... hakkında soruşturma başlatılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Egemenlik" kenar başlıklı 6'ncı maddesi: "(...) *Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.*" hükmünü içermektedir.

5. Anayasa'nın "Hakimler ve Savcılar Kurulu" kenar başlıklı 159'uncu maddesi: "*Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun ve diğer mevzuata (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar (...) Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.*"

6. 24.02.1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 82'nci maddesine göre: "*Hakim ve savcılarının görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Adalet Bakanı inceleme ve soruşturmayı, adalet müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hakim veya savcı eliyle yaptırılabilir. Soruşturma ile görevlendirilen hakim ve savcılar, adalet müfettişlerinin 101' inci maddedeki yetkilerini haizdirler.*"

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

7. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" kenar başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: "(1) Herkes, hukukten tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır." şeklinde hükme bağlanmıştır.

8. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" kenar başlıklı 17'nci maddesine göre: "(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" kenar başlıklı 40'inci maddesine göre: "(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

10. Söz konusu Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" kenar başlıklı 48'inci maddesi: "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir. (2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvurucu yönünden ayrı ele alınır." hükmüne haizdir.

11. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön inceleme üzerine verilecek kararlar" kenar başlıklı 49'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına göre: "(6) Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmez kararı" kenar başlıklı 67'nci maddesi: "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı

verilir.” şeklindedir.

IV. ÖN İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun başvurulara ilişkin görevi 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde: “(f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; “(g) ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; “(i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” şeklinde sıralanmıştır.

15. Başvuran, yargılama süreci hakkında yazdığı dilekçeye yanıt vermediği ve soruşturma sürecini akamete uğrattığı gerekçesiyle ... Cumhuriyet Savcısı ... hakkında soruşturma açılmasını talep etmektedir. Ne var ki, hakim ve savcılar hakkında inceleme ve soruşturma yapılması, Anayasa’nın 159’uncu ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu’nun 82’nci maddesinde belirtilen usullere tabidir. Buna göre hakimler ve savcılar hakkında yapılacak inceleme Adalet Bakanlığının izni üzerine Hakimler ve Savcılar Kurulunun yetkisindedir. Bu nedenle başvuranın talebi Kurumumuzun görev alanına girmemektedir.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 48’inci maddesinin 1’inci fıkrasının (a) bendine göre Kuruma yapılan başvuruların “Kurumun görev alanına girip girmediği,” ön inceleme aşamasında incelenmesi gereken hususlardandır. Öte yandan mezkûr Yönetmelik’in 67’nci maddesinin 2’nci fıkrasında “Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” hükmü bulunmaktadır.

17. Bu çerçevede başvuru dosyası yukarıda anılan mevzuat ile birlikte düşünüldüğünde başvuranın talep ettiği hususun, 6701 sayılı Kanun kapsamında Kurumun inceleme yetkisi dışında kaldığı, ön inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle başvurunun kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

IV.KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNADUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yoluna başvurulabileceğine,

14.09.2021 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

Alişan TİRYAKİ
II. Başkan

Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Ünal SADE
Kurul Üyesi

Zennure BER
Kurul Üyesi